

Bilag I til svar på spørgsmål 5.

SOCIALSTYRELSEN

Den 3. december 1971.

Vedrørende de økonomiske og sociale virkninger af de pr. 1. april 1971 indførte fripladsregler.

Under henvisning til socialministeriets skrivelse af 29. oktober 1971, hvorved ministeriet anmodede socialstyrelsen, børne- og ungdomsforsorgen, om en udtalelse om de økonomiske og sociale virkninger af de pr. 1. april 1971 indførte fripladsregler samt en vurdering af statens udgifter ved en tilbagevenden til de tidligere statstilskudsprocenter, skal socialstyrelsen bemærke følgende:

Socialstyrelsen har rettet henvendelse til 29 af landets kommuner og anmodet dem om at oplyse antallet af bevilgede fripladser for henholdsvis vuggestuer, børnehaver og fritidshjem i månederne januar, marts, april, maj, september og oktober d. å., endvidere de til fripladser afholdte udgifter i I. halvdel af finansårene 1970-71 og 1971-72, samt anmodet om en udtalelse om reglernes sociale virkninger.

Man har endvidere rettet henvendelse til 20 institutioner, henholdsvis børnehaver og fritidshjem, fordelt på en del af de adspurgte kommuner, med anmodning om en opgørelse over antal udmeldelser i månederne januar-oktober d. å., antal udmeldelser grundet takststigningen pr. 1. april 1971 samt en udtalelse om fripladsernes sociale virkninger.

Vedrørende udviklingen i antallet af fripladser og de økonomiske virkninger heraf henvises til bilag 2.

Med hensyn til kommunernes udtalelser om de sociale virkninger, (det bemærkes, at kun en del af kommunerne har udtalt sig specielt herom), kan anføres følgende:

5 kommuner henviser til, at fripladser ofte opnås i kraft af skattefradrag i forbindelse med fast ejendom.

Ålborg kommune bemærker således:

„Forældrene til de børn, der har $\frac{2}{5}$ friplads, bor ofte i eget hus, idet de så takket være forskellige skattemæssige fradrag

kommer under 40.000 kr. Det har undertiden givet anledning til undren, at renteudgifter, afskrivning og andre regler vedrørende opgørelse af skattepligtig indkomst kan være den indirekte årsag til friplads, men ingen har kunnet anvise et bedre beregningsgrundlag end den hos skattevæsenet fastsatte indkomst.“

Det tilføjes dog, at reglerne fungerer godt, og at man sjældent hører kritik.

Hvidovre kommune anfører følgende eksempel:

„Til belysning af reglernes sociale virkning kan nævnes et eksempel på en familie, hvor ægtefællerne iflg. det af faderen oplyste tilsammen havde en bruttoindkomst på ca. 57.000 kr. i henhold til forskudsopgørelsen.

Den skattepligtige indkomst var ca. 27.000 kr., idet familiens køb af ejendom havde bevirket et stort underskud på ejendomsregnskabet og dermed et fradrag på selvangivelsen.“

Gentofte kommune udtaler:

„De nytilkomne fripladsmodtagere er i vidt omfang en borgergruppe, socialkontoret ikke i forvejen har haft særlig kontakt med. Der er således et antal med ganske høje bruttoindkomster og f. eks. store ejendomsudgifter, afskrivninger eller lignende. Rent praktisk kommer socialkontoret ofte i disse sager til at arbejde med økonomiske relationer, som er uvante og vanskelige at bedømme.“

Århus kommune udtaler:

„Med hensyn til de sociale virkninger af de ændrede fripladsregler er det givet, at også personer, der i almindelighed betragtes som velstillede, i et vist omfang nu bevilges fripladser. Dette skyldes to faktorer:

1. De ret høje indkomstgrænser.
2. Benyttelsen af *skattepligtig* indkomst